

Мащенко Марина Анатоліївна,
д.е.н., доц., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах розвитку української економіки необхідно вирішити проблему створення ефективної системи інвайронментальної безпеки держави в цілому та її регіонів. Особливо це важливо для промислових регіонів з високим рівнем екологічного навантаження. Інвайронментальна безпека є важливою складовою системи регіональної безпеки та характеризує стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства, природної середовища окремого регіону від погроз, які виникають як впливу діяльності людей та суб'єктів господарювання на природне середовище, а також природного середовища на їх функціонування [1].

Інвайронментальна безпека має внутрішні та зовнішні аспекти. До внутрішніх аспектів інвайронментальної безпеки країни відносять:

- інноваційно-технологічну безпеку – рівень технологічних інновацій і науково-технічного потенціалу, досягнення і підтримка конкурентоспроможності місцевої продукції та надійного військово-промислового комплексу в економіці, необхідні для забезпечення національної безпеки;

- інформаційно-економічну безпеку – рівень інформації та економічної ситуації;

- інвестиційну безпеку – рівень безпеки інвестицій, реструктуризації економіки і технологічного розвитку, будівництва та військово-промислового комплексу;

- енергетичну безпеку – забезпечення якісної і економічно доступної

енергії з урахуванням імовірності особливих режимів функціонування економіки у надзвичайних ситуаціях.

- фінансову безпеку – рівень фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової систем;
- сировинно-ресурсну безпеку – рівень безпеки власних ресурсів;
- продовольчу безпеку – забезпечення населення країни продовольством;
- воєнно-економічну безпеку – спроможність держави надійно забезпечувати економічні, соціальні науково-технологічні та інші умови підтримання воєнно-економічного потенціалу на рівні, що гарантує її воєнну безпеку;
- соціальну безпеку – стан збалансованості інтересів у суспільстві і спроможність держави своєчасно відвертати і розв'язувати конфліктні ситуації між суб'єктами соціальних відносин.

Важливою частиною інвайронментальної безпеки з точки зору інтеграції в світову економічну систему є зовнішня безпека.

Зовнішня безпека країни має базуватися на таких принципах:

- верховенство закону в галузі міжнародного управління, дотримання загальноновизнаних норм і принципів міжнародного права;
- захист національних економічних інтересів та економічного суверенітет;
- стан координації економічних інтересів окремих господарюючих суб'єктів з економічними інтересами;
- відкритий характер національної економіки, що забезпечить послідовне здійснення зовнішньоекономічних зв'язків країни і узгодженість політики географічної диверсифікації;
- рішення комерційних суперечок шляхом переговорів і консультацій.

Згідно методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [2] економічна безпека містить наступні складові: макроекономічна; фінансова; зовнішньоекономічна; інвестиційна; науково-технологічна; енергетична; виробнича; демографічна; соціальна; продовольча безпека.

Оскільки інвайронментальна безпека включає економічну безпеку та екологічну безпеку. Складові інвайронментальної безпеки представимо за допомогою рисунку 1.

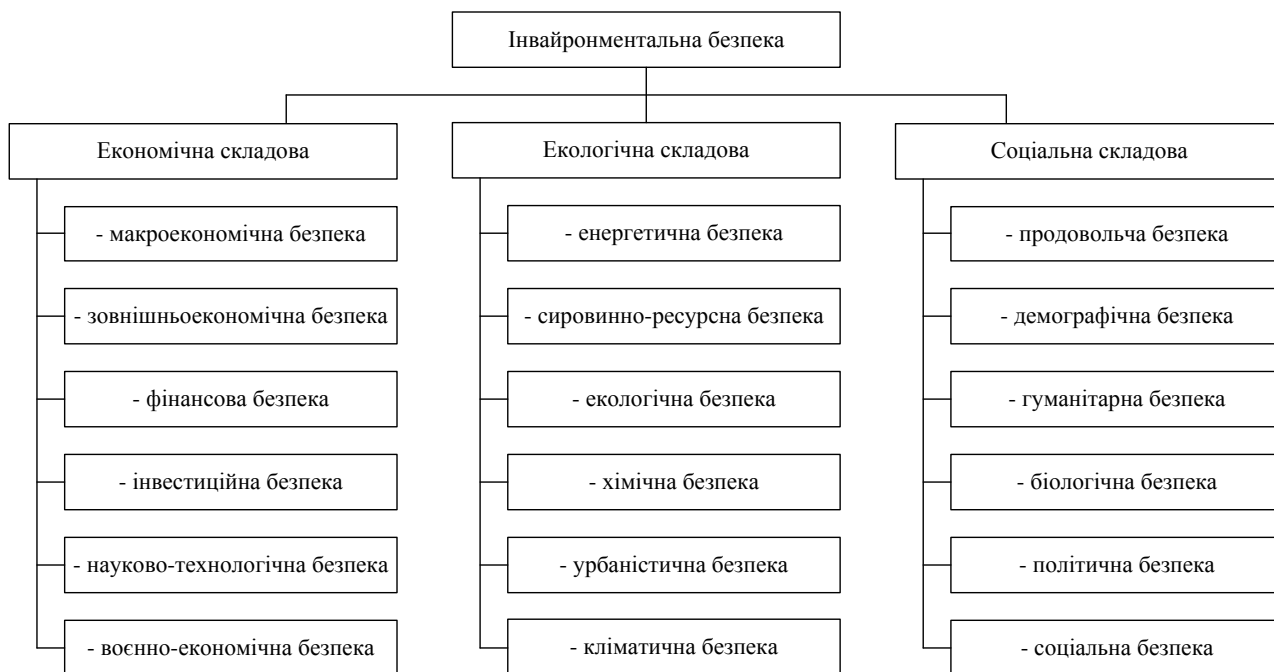

Рис 1. Складові інвайронментальної безпеки на державному рівні
(авторська розробка)

Рівень зовнішньоекономічної безпеки характеризується широким колом показників:

- співвідношення імпорту-експорту;
- коефіцієнт покриття імпорту експортом;
- відношення обсягу імпорту до ВВП;
- сальдо торгового балансу;
- сальдо платіжного балансу;
- експорт та імпорт структури;
- товарна структура імпорту;
- енергомісткість і матеріаломісткість експорту;
- співвідношення цін на зовнішньому та внутрішньому ринках;
- вплив експортної продукції на навколишнє середовище;
- частка експорту на душу населення;

- обсяг іноземних інвестицій на ВВП.

Список літератури

1. Мащенко М. А. Забезпечення інвайронментальної безпеки промислових підприємств залізничного транспорту : монографія. – Харків : Видавництво «Лідер», 2019. – 296 с.

2. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономрозвитку України від 29.10.2013 №1277)
URL:<http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukA&tag=MetodichniRekomendatsii> (дата звернення: 28.02.2020).